

DIRK BARREZ, JESSIE VAN COUWENBERGHE, ANNICK DE RUYVER & THOMAS HEIRBAUT

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) baalde in oktober het nieuws met de waarschuwing dat de internationale financiële crisis wereldwijd 20 miljoen mensen werkloos kan maken. Volgens de IAO groeide de werkgelegenheid tussen 1990 en 2007 wel met 30 procent. Maar het verschil tussen de lonen van leiders in de industrie en die van gewone arbeiders en bedienden werd gestaag groter. In deze moeilijke context wil de IAO de strijd voor 'waardig werk' voortzetten. Directeur-generaal Juan Somavia laat in zijn kaarten kijken.

“Financiële crisis bewijst nood aan meer regels”

Waardig werk staat hoog op agenda Internationale Arbeidsorganisatie

De topman van de IAO streed jarenlang tegen de dictatuur in Chili. Hij engageerde zich ook sterk rond de Noord-Zuidverhoudingen. Somavia was zelfs een tijdlang de Chileense ambassadeur bij de Verenigde Naties. Velen denken dat de economische globalisering zoals we die nu kennen, zal blijven. Welke sociale globalisering hebben we dan nodig en hoe die te bereiken?

JUAN SOMAVIA: “De economische globalisering zal niet noodzakelijk verdergaan zoals vandaag. Wij hebben een globalisering die is gebaseerd op het vrijmaken van de markt en het loslaten van de meeste regelgeving. De markt moet het maar proberen op te lossen. Maar dat lukt niet. Heel wat mensen profiteren van de liberalisering. Talrijker zijn diegenen die er slechter van worden. Dus moeten we eens goed kijken naar de fundamenten van

de economische globalisering. Er zijn meer regels nodig. Dat leerden we uit de financiële crisis. De voedselcrisis toont aan dat we veel meer moeten investeren in landbouw. Laten we de economische globalisering niet als een natuurlijk fenomeen beschouwen. Ze is gemaakt door de politiek, en die politiek kan veranderen.”

“Waar we ook vanaf moeten, is de onverschilligheid: de globalisering trekt zich niets aan van de gevolgen voor de mensen. Ze devalueert de rol van de arbeid en ondergraaft de waardigheid van wie werkt. Dus moeten we onze kijk veranderen op wat essentieel is aan globalisering. Daar ligt de rol van de IAO en de campagne Waardig Werk. We willen dat het recht op werk en sociale bescherming opnieuw de kern vormt van het debat over globalisering, net als het belang van een goede job en van sociale dialoog als manier om problemen op te lossen.”

Kans op realisatie

- Hoe kan u de Waardig Werk-agenda waarmaken?

JUAN SOMAVIA: “De verandering is nu al bezig. Vijftig jaar geleden werd deze globalisering voorgesteld en soms opgedrongen aan de wereld. Zonder discussie. Vandaag zijn er enorm veel terechte vragen over haar intellectuele coherentie en politieke nut. De pendel is aan het terugkeren. Ik denk dat de IAO hierbij helpt.”

“We moeten eerst en vooral politiek handelen. Een groot probleem vandaag is dat er niet genoeg politiek leiderschap is. Het huidige model van globalisering is intellectueel zwak en is niet politiek gesteund. Toch blijken de politici niet in staat sociale problemen ernstig aan te pakken. Voor een deel is dat te begrijpen omdat we dit vroeger via de nationale politiek konden regelen. Maar zoiets bestaat niet op mondiaal vlak. Het internationale systeem

© FOTO BELGA

ze hebben het wel over de punten die daarin staan. Zo helpen we de politieke wereld naar deze problemen te kijken op een manier die tot meer verbinding met de kiezers leidt. Wereldwijd vragen mensen trouwens een faire kans op waardig werk.”

Signaalfunctie

- De Waardig Werk-agenda wil dat iedereen vrij zijn job kan kiezen en zo een leefbaar inkomen kan verdienen. De arbeidsrechten, het recht op sociale bescherming en het recht op sociale zekerheid dienen gerespecteerd. Ook de sociale dialoog is een prioriteit. Is de IAO niet te zwak om dat allemaal wereldwijd waar te maken?

JUAN SOMAVIA: “Natuurlijk kan de IAO op zich niet zorgen voor waardig werk. Wij kunnen wel signaleren welke richting het uit moet en welk beleid noodzakelijk is. We kunnen bewegingen op gang helpen. Er is een ‘waardig werk voor waardig leven’-beweging aan het opkomen. Wij geloven dat die beweging heel belangrijk zal blijken. Maar om resultaat te boeken moet er een veel bredere politieke consensus ontstaan. Verder moeten internationale organisaties als het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank of de Europese Unie een politiek samenhangend beleid voeren. Dat komt eraan. Want de internationale organisaties bleken bereid elk hun eigen beleid te onderzoeken op de impact ervan voor waardig werk.”

- Hopelijk moeten we niet eerst nog eens een gigantische economische crisis en een wereldwijd meemaken?

JUAN SOMAVIA: “Neen. Maar het is een feit dat het Europese sociale model er nu wel staat én dat het stevig onder druk staat door de globalisering. Europa bekijkt hoe het daarmee moet omgaan. In het algemeen aanvaarden de ontwikkelde landen vandaag, op één of andere manier, de basisgedachte van de IAO dat werknemers fair behandeld moeten worden. Ze accepteren dat de arbeidsvoorwaarden essentieel zijn voor de productiviteit van een economie en dat een goede productiviteit moet gepaard gaan met betere lonen. Nu beleven we een soort van terugslag als gevolg van de globalisering.”

- De Waardig Werk-agenda bestaat al tien jaar. Wat is uw evaluatie?

JUAN SOMAVIA: “Een eerste vaststelling is dat de agenda wereldwijd ingang vond. De agenda werd binnen de IAO opgesteld. Politici reageerden geïnteresseerd omdat de Waardig Werk-agenda vertolkt wat mensen vragen bij verkiezingen. Het gevolg was dat we wereldwijd veel steun kregen. Die steun kwam er ook voor het idee van een eerlijke globalisering. Je kan geen vooruitgang boeken op het vlak van waardig werk zonder eerlijke globalisering.”

“Het is natuurlijk heel plezierig om overal steun te krijgen, maar we moeten verder gaan via actieprogramma’s voor waardig werk. Die bestaan nu in zowat 70 landen. We moeten erover waken dat andere internationale organisaties in dezelfde richting evolueren. We moeten ook de mechanismen blijven hebben om concrete arbeidssituaties in de gaten te houden zodat klachten bij ons kunnen geraken. Er zit dus zeker schot in de zaak.”

“Of er vooruitgang geboekt wordt, hangt wel niet alleen af van de IAO. Er moet een mondiale beweging zijn. We maken nu de prille ontwikkeling van een waardig werk-beweging mee. We hebben de vrouwenbeweging, de milieubeweging, de mensenrechtenbeweging, ook democratische bewegingen. Ik ben actief in de meeste van deze bewegingen. Mensen willen zich meer en meer organiseren rond waardig werk omdat zoiets van fundamenteel belang in hun leven is. De beweging is er al. Die beweging zal nog aan belang winnen omdat de politiek nog geen manier vond om hier in wereldperspectief goed mee om te gaan. Uit de geschiedenis weten we dat sociale bewegingen essentieel zijn voor verandering.”

Rol vakbonden

- Vakbonden zijn sterk begaan met waardig werk. Hoe kunnen zij het beste de waardig werk-beweging steunen?

JUAN SOMAVIA: “De vakbonden moeten een centrale rol spelen in het organiseren van deze beweging. De bonden zijn de grootste, georganiseerde kracht in het maatschappelijk

“De markt moet het maar proberen op te lossen. Maar dat lukt niet. Heel wat mensen profiteren van de liberalisering. Talrijker zijn diegenen die er slechter van worden.”

middenveld. Ze staan met één voet in de economie en hebben door hun ideeën ook banden met de politiek. De vakbonden moeten hun structuren en middelen ter beschikking van de waardig werk-beweging stellen.

“Het fundamentele probleem is dat er een politieke beslissing nodig is om de sociale kant van de globalisering aan te pakken. De mensen vragen democratisch dat de arbeidsvoorwaarden in de wereld zouden verbeteren. En de regeringen, die de internationale organisaties financieren, komen bijeen om te zien hoe je het beste op die vragen kan inspelen. Wij knokken om ertoe bij te dragen dat er ook resultaten worden behaald.” ■

Een complete versie van het interview met Juan Somavia lees je op www.mondiaal.be, de nieuwe website van het ACV over werk in de wereld. Eind oktober waren er overal in Vlaanderen ‘schaftacties’ onder het motto ‘Werknemers zijn geen gereedschap!’. Een initiatief in het kader van de Waardig Werk-campagne die mee uitgaat van het ACV.

is niet klaar om mondiale beslissingen te nemen. De IAO durft dat te zeggen. Wij bestaan sinds 1919, verenigen overheden, werknemers en werkgevers en hebben als taak globale beslissingen te nemen die de wereld van het werk regelen: dat zijn onze conventies. We ervaren dat ons instrument van sociale dialoog steeds meer meer noodzakelijk is. Je hebt dus zowel een duidelijk politiek beleid nodig als de instrumenten die de IAO inbrengt.”

- Ligt daar het echte belang van de IAO in de huidige wereld?

JUAN SOMAVIA: “Ja. Zie je, de IAO vertegenwoordigt de productieve economie. Wij hebben de werkgevers die investeren, de werknemers die de producten maken en de regeringen die de regels bepalen. De uitdagingen van de globalisering zijn hieraan gekoppeld. Onze organisatie is goed geplaatst om die uitdagingen evenwichtig aan te pakken. En wij bevinden ons in het hart, zodat we ze kunnen aanpakken op een evenwichtige wijze. Toen de IAO de Waardig Werk-agenda definieerde, deden werkgevers, werknemers en regeringen dit samen. Het is dus een evenwichtige agenda die nauw samenhangt met de politiek. Geen enkele politicus kan vandaag naar verkiezingen gaan zonder te praten over jobs, en dus over de IAO-agenda. Misschien zijn ze de Waardig Werk-agenda niet genegen, maar